

Z okazji wydania dziesiątego numeru Pisma Filozofów Krajów Słowiańskich „ΣΟΦΙΑ”

*По случаю появления в свет десятого номера
Журнала Философов Славянских Стран „ΣΟΦΙΑ”*

Do rąk Czytelników oddajemy dziesiąty już numer Pisma „ΣΟΦΙΑ”, choć można by powiedzieć, że jest to dopiero dziesiąty numer. Mamy jednak nadzieję, że w przyszłości będzie także dwudziesty, trzydziesty itd. Wprawdzie wydanie numeru dziesiątego nie stanowi powodu do jubileuszu, to jest okazją do refleksji nad inicjatywą i dotychczasowymi działaniami tych, którzy przyczynili się do tego, by Pismo, mimo wielu trudności, było wydawane.

Należy podkreślić, że „ΣΟΦΙΑ” powstała z inicjatywy filozofów z krajów słowiańskich. Było to w roku 1999 w dniach 27–29 maja, podczas konferencji *Europejskie modele tolerancji*, która jak się później okazało, na I Konferencji Filozofów Krajów Słowiańskich, rozpoczęła cykliczne spotkania. Na tejże konferencji filozofowie z Ukrainy, prof. Marat Wiernikow i prof. Aleksandr Czajkowski, wystąpili, nawiązując do prób z czasów szkoły lwowskiej, z inicjatywą powołania ruchu (stowarzyszenia), który organizowałby filozofów z krajów słowiańskich do wspólnych działań, w tym także do wydawania Pisma przez powołane stowarzyszenie. W dyskusji nad jego utworzeniem i sytuacją filozofii w krajach słowiańskich, poza filozofami z Polski: prof. Marią Szyszkowską, prof. Józefem Bańką, prof. Stefanem Symotiukiem, prof. Romanem Kozłowskim, prof. Bolesławem Andrzejewskim, prof. Jadwigą Mizińską, prof. Stanisławem Jedyakiem, prof. Józefem Lipcem, prof. Czesławem Głombikiem, drem hab. Henrykiem Szabłą, uczestniczyli: filozofowie z Ukrainy – prof. Mirosław Popowicz, prof. Wilen Gorski, prof. Siergiej Krymski; ze Słowacji – prof. Anna Ondrejková, Doc. Daniela Fobelová, prof. František Mihina, prof. Rudolf Dupkala; z Czech – prof. Miloslav Petrušek, Doc. Ludmila Nesládková, prof. Jan Zouhar; filozof z Rosji – prof. Wiktor Makarenko, a także filozofowie z Białorusi oraz filozofowie spoza krajów słowiańskich. W trakcie dyskusji nie wszyscy byli entuzjastami tego pomysłu, wskazując na podejmowane już w przeszłości nieudane próby a przede wszystkim na, jak twierdzono, „ogrom organizacyjny tego zadania i potrzeby finansowe takiego przedsięwzięcia”. Ostatecznie podjęto jednak decyzję o powoła-

niu Stowarzyszenia Filozofów Krajów Słowiańskich i Pisma tego Stowarzyszenia pod nazwą: „ΣΟΦΙΑ. Pismo Filozofów Krajów Słowiańskich”, a zadaniem organizacji całego przedsięwzięcia obciążono mnie, czyli prof. Andrzeja L. Zacharia-sza. Do współpracy przy realizacji pomysłu zgłosiło się wielu kolegów filozofów zarówno z Polski, jak i z zagranicy. Możliwość kontaktów ułatwiała szybko rozwijająca się komunikacja elektroniczna i otwarte granice. Trzeba jednakże ze smutkiem stwierdzić, że możliwość kontaktów po przystąpieniu Polski do układu z Schengen z kolegami spoza Unii Europejskiej w istotnym stopniu uległa utrudnieniu, a w konsekwencji i ograniczeniu. Niemniej do dnia dzisiejszego większość z osób, które podjęło się tego zadania, współpracuje – poprzez Radę Naukową i Kolegium Recenzentów – zarówno z Pismem „ΣΟΦΙΑ”, jak i Stowarzyszeniem. Choć ze smutkiem trzeba i to stwierdzić, że w tym gronie są również tacy, którzy już nie z nami, ale po drugiej stronie tego świata wiodą dyskusje z naszymi starszymi kolegami. Mam nadzieję, że spotkali tam Sokratesa, Platona, Arystotelesa, św. Augustyna i św. Tomasza, a także Descartesa, Immanuela Kanta, Georga Wilhelma Friedricha Hegla, Karola Marksa, jak również Edmunda Husserla, Kazimierza Twardowskiego, Tadeusza Kotarbińskiego, Romana Ingardena, Pavla Jozefa Šafárika, Jana Patočku, Grigorija Sawwicza Skoworodę i innych filozofów. Wszak filozofowie po tamtej stronie, niezależnie od głoszonych poglądów, swoje dyskusje wiodą w atmosferze wieczystego pokoju.

Patrząc z perspektywy dziesięciu lat, można by powiedzieć, że zrobiliśmy dużo. Dziesięć numerów Pisma „ΣΟΦΙΑ”, siedem Międzynarodowych Konferencji Filozofów Krajów Słowiańskich, kilka tomów książek, konferencja w Lublinie, konferencje w Kijowie, Ostrogu, Odessie, Bańskiej Bystrzycy, a także inspirowane tymi spotkaniami konferencje w Smolenicach k/Bratysławy oraz tak bardzo modny ruch spotkań filozofów słowiańskich w Polsce, Słowacji, w Rosji a przede wszystkim możliwość wzajemnych kontaktów, bezpośrednia współpraca i możliwość poznania, zarówno osobistego, jak i wzajemnych poglądów, to niewątpliwie bardzo dużo. Oczywiście, nie oznacza to, że to wszystko zrobiła redakcja naszego Pisma i Stowarzyszenie (które *nota bene* ciągle jest w stanie organizacji, działając w sposób faktyczny). To wszystko zrobili filozofowie z krajów słowiańskich, i oby robili to dalej. Przyjaciółom i ludziom wielkiego ducha i wielkiej wiary powiem: zrobiliśmy to, co mogliśmy zrobić, często wbrew tym, którzy nie pomagali, a nawet utrudniali zrobienie cokolwiek.

Nie było łatwo. Dopiero w roku 2001 udało się wydać numer pierwszy Pisma „ΣΟΦΙΑ”, dzięki pozytywnej decyzji prof. Włodzimierza Bonusiaka, ostatniego rektora WSP w Rzeszowie. Mimo że przekonanie rektora do sfinansowania realizacji idei Pisma międzynarodowego nie było zbyt trudne, to jednak nie udało się powołać przy rzeszowskiej uczelni Centrum Filozofii Słowiańskiej, choć w pewnym momencie idea ta wydawała się być bliska realizacji. Przez pierwsze kilka lat Pismo dość systematycznie dofinansowywał rektor UR, prof. W. Bonusiak. Kryzys co do możliwości finansowania Pisma nastąpił w ostatnich kilku latach. Celem

minimalizacji kosztów publikowania, podjąłem w ramach prac w redakcji próbę powołania wydawnictwa instytutowego (Wydawnictwo Naukowe „Collegium Philosophicum” IF UR), na którego funkcjonowanie początkowo wyraził zgodę ówczesny rektor. Przedsięwzięcie należałoby uznać w dużej części za udane. Dzięki temu, przy niewielkim dofinansowaniu ze strony Międzywydziałowego Instytutu Filozofii UR, udało się wydać numery 6 i 7 a także kilka książek. Niestety, dalsze funkcjonowanie wydawnictwa w ramach MIF UR ze względów formalnych okazało się niemożliwe. Spowodowało to brak możliwości finansowych wydania kolejnych numerów i opóźnienie wydania tomu 9 i 10. Mamy jednak nadzieję, że dzięki Stowarzyszeniu Filozofów Krajów Słowiańskich, pracy redakcji Pisma a także przychylności rektora oraz dyrektora Wydawnictwa UR kolejne numery będą mogły się ukazywać.

Jednocześnie, ze względu na zmieniającą się sytuację, w jakiej funkcjonuje Pismo, a także potrzeby zgłaszane pod jego adresem, pragniemy od numeru 11 zmienić jego profil. Zmiana ta będzie dotyczyła przede wszystkim wyjścia poza obecny merytoryczny zakres publikacji. Przypomnę, że dotychczasową zasadą Pisma było publikowanie tekstów o charakterze teoretycznym. Teksty historyczne były publikowane jedynie wtedy, gdy dotyczyły filozofów pochodzących z krajów słowiańskiego obszaru językowego. Od numeru jedenastego będziemy jednak publikowali także teksty historyczne (hermeneutyczne) nie tylko w językach słowiańskich, ale także w tzw. językach kongresowych i niezależnie od pochodzenia filozofa. Tym samym chcemy, aby „ΣΟΦΙΑ”, zachowując swoją nazwę i cele, stała się Pismem otwartym na inne kultury i języki narodowe. Zmiany w strukturze Pisma będą wprowadzane w zależności od potrzeb zamieszczanych publikacji.

Kończąc, chciałbym serdecznie podziękować przede wszystkim koleżankom i kolegom z redakcji Pisma, a także tym, którzy pracowali przy kolejnych edycjach Pisma. Dziękuję i proszę o dalszą pomoc prof. Tatianę Bilenko, dr Katarzynę M. Cwynar, mgr Izabelę Pasternak, prof. Wiktora Makarenkę, dra hab. Krzysztofa Kiliana, dra hab. Aleksego Mołczanowa, dra hab. Artura Mordkę, dra hab. Anatolego Tichofaza, dra Włodzimierza Ziębę, dra Mariana Aleksandrowicza. Osobne podziękowania pragnę złożyć także kolegom z Rady Naukowej Pisma i Kolegium Recenzentów, którzy recenzowali Pismo.

Życzymy naszym Czytelnikom nie tylko miłej, ale przede wszystkim mądrej, spełniającej ich intelektualne oczekiwania lektury, a naszym Autorom owocnej współpracy z redakcją Pisma.

redaktor naczelny
prof. dr hab. Andrzej L. Zachariasz